

המביא גט פרק ראשון גיטין

ג.

עין משפט נר מצוה

ח א מ"י פ"ג מה' עדות
ה' ו' סמג עשין קט
טו"ע ע"ב מ"י סימן טו
סעף נח כ"הג"ה:

פסקי ר"ד (המשך)

באיסורין. פי' שהרי
האמינה תורה כל אחד
ואחד על הפרשת תרומה
ועל השחיטה וניקור הגיד
והחלב: אימור דאמרינן
ע"א נאמן באיסורין כגון
החלה ספק של חלב ספק
של שומן דלא איתחזק
איסורא. פי' איסורא חליב
בחזק החתיכה גופה הכא
איתחזק איסורא פי'
איסורא דאי' והו' דבר
שבערה ואין דבר
שבערה פחות משנים. פי'
דיליף דבר דבר מממון
הכא כתיב כי מצא בה
ערות דבר וכתוב התם על
פי שנים עדים יקום דבר
ומטבלי ושיחיה לא גמרין
לזה הדין להקטין
לפיכך נאמן עליהן ע"א:
ומהו' דין הוא דקיום
שטרות נמי לא ליבעי תרי
כ"ל דא"ל עדים
החתומים על השטר נעשה
כמי שנחקרה עדותן בב"ד
פי' וליוסא על חישתין
דלא חייב אנוש לייפוי
ורבנן הוא דאצרכיה פי'
למישח למילתא משום
דאיכא דמשכח ליה כתוב
כגון שנכתב לשם בני עירו
ע"א דמאן לעיל: ומשום
שיגורא אקילו בה רבנן.
הקילו להאמינן ע"א לבדו:
האי קולא הוא האי חומרא
הוא. פי' דאי מצרכת לה
תרי למימר בפני נכתב לא
אתי בעל ומערער חד אתי
בעל ומערער ופסול ליה
ואיתא תרי להו' חד ואית
איתא אחזקתה: כיון
דאמר לן לקמן בשמעתין
בפני כמה יתנו לה ר'
ויוחנן ור' חנינא חד אמר
בפני ב' יחד אמר בפני ג'
מיעיקרא בקרבא ולא אתי
לאורועי אנפשיה. פי'
מתחלה הוא מדקדק
לקבלו מיד הבעל ונודע
מגרשה ובשטרות נכתב רבנן כבי
תרי ויבין דאמר בפני נכתב
איקריים גיטא וואי בעל
ומערער לא משגיח בה:
ולרבא דלא חייש לאין
בקיאים לשמה וטעמא
הוא לפי שאין עדים
מצויין לקיימו לימא בפני
נחתם ותו לא בפני נכתב
למה לי. פירוש שמאחר
שהצרכיהו לומר בפני
נכתב שמי טעמא הוא
לפי שאין בקיאים לשמה
כרבה: ומיהו דלמא אתי
לאיחלופי בקיום שטרות
בעלמא בע"א. פי' אי הוה
אמר בפני נחתם ותו לא
הוה מוכחא מילתא
דלקיימו שטרות קאתי
ומאן דהוה סבר כל שטרות
נמי מקיימו בהו' דאמר
אני מכיר חתימתו משי'
אסרוהו לדימא נמי בפני
נכתב דלא לית לאיחלופי
בקיום שטרות דעלמא
דהתם לא מסהדי אכתובה
דשטרות כ"א על החתימה:

אפילו נכתב לשמו פסול לגרש בו לר' מאיר כדלמרינן בריש כל הגט
(לקמן דף קד: ט) ככתב לגרש בו את הגדולה לא יגרש בו את הקטנה
וקאמר בגמ' קטנה הוא דלא מני מגרש הא גדולה מגרש מוקי לה¹ כר'
אלעזר ולא כר"מ² משום דבעינן שיהא מוכיח מתוך עדי החתימה הי
מניייהו מגרשה ובסמך צעו ולאוקומי

מתני' כר"מ ורפילו לרבי אלעזר ר' ריך
עדי מסירה שידעו שעשאו הבעל
שליח וליכא¹ ואורי' דהא דלנרין רבנן
הכא היינו כדי שלא יערער הבעל
ויאמר שכתבו הסופר כדי להמלמד
והוא החסיה עליו עדים שהוא לא
היה צק לשמה: **האי קולא הוא**
חומרא הוא. בריש האשה רבה (יבמות
דף פס. ט) גבי מתוך חומרא שהחמרת
עליה צפופה דפריך לא לחמיר ולא
ליקל ומשני משום עיגונא אקילו זה
רבנן² לא שייך למיפך האי קולא הוא
חומרא הוא דלא מוכיח לה מרי וזה
צעלה מותרת לחזור כדלמרינן התם
והשתא צדח תלך מזה ומזה דהתם
זימנין דלא אפשר לתקן כשלה ראה
אלא אחד שהיה מכיר שהוא צעלה
ואפילו היו שם הרבה מי יצאם ככאן
חד אתי בע"א מערער ופסי' ליה.

יש לפרש דפסיל ליה ממש אע"ג
דלא מהימן וליכא אלף לעו בעלמא
מיפסל וא"ת א"כ מאי ס"ד דמהני
צפני נכתב כיון דלכתי איכא לעו וי"ל
דס"ד דמהני דרוב פסמים לא יוציא
שיסבור שלא יאמינוהו ומיהו אי מפיך
ליה מיפסל ולמאי דס"ד הא דקמני
אס יש עליו עוררין יתקיים צחותמי
קאי נמי אהמביא גט ממדה"י ומשני
מידק דייק ולא אתי בעל לערער ואפי'
אס יערער לא יאמינוהו וליכא לעו
כלל ומיהו אין נראה לר"י לפרש כן
שיחא פסול משום לעו בעלמא כן
דקיס לן שהוא כשר ועוד מדלף תנן
ברישא המביא גט ממדה"י אס יש עליו
עוררין וכו' דקמני כפיסא ונראה
לפרש ופסיל ליה היינו שיאמינוהו
ללעו³ אלף מ"מ הגט כשר:

אתי איחלופי בקיום שטרות
דעלמא. וא"ת כיון דלין ר' ריך
לומר צפני נכתב אלף משום איחלופי
אמאי פסיל בריש פ"ב (לקמן דף טו.)
צפני נכתב חזיו אחרון טפי מחזיו
ראשון וי"ל דבחזיו ראשון יש בו שם
האיש והאשה והומן שהוא עיקר הגט
מינכר מילתא ולא אתי לאיחלופי:
הכא בפני. אלף ידעתי אין מועיל
וטעמא דכשאלמר צפ"ג
ונחתם דייק טפי דמער אנפשיה טובא

כשאלמר צפני נעשה הכל והוא לא ראה מכשאלמר ידעתי וא"ת ואמאי לא מהני ידעתי לרצה כמו לרצה על כרחך משום דלרצה הו' טעמא
משום לשמה ואכתי תיקשי רצה מ"ט לא אמר כרצה דמפ' טעמא משום קיום ויעיל ידעתי ור' ריך צפני נכתב דלא אתי לאיחלופי ואורי' דמכח
מתני' דברי' פ"ב (לקמן דף טו.) דקמני אחד אומר צפני נכתב ושנים אומרים צפנינו נחתם כשר משמע ליה לרצה לידענו לא מהני¹: **אמר** **בי**
אמרי ידענו מי לא מהימני. פי' בקונטרס הואיל ולדידיה טעמא משום קיומא מה לי צפני ומה לי יודע אני² משמע שרצה לומר דשליח
מהימן כי אמר יודע אני וזה דנקט כי אמרי ידענו לשון רבים ולא אמר כי אמר ידעתי משום דאלסחזין דעלמא קאי ולעיל לא בעי למימר
ידעתי איכא צייניהו דלא וזהו למינקט אלף הנהו דלמר ר' ריך ולמר לא ר' ריך³ אלף תימה הוא דצבל דוכתי נקט לרצה צפני נחתם ליה דוקא
ועוד אי צדח נמי מהני ידעתי היכי קאמר רבא צפ"ב (לקמן דף טו.) ואפילו הוא ואמר מעידין על חתימת עד שני בפני⁴ דאי לא הוה אלא
האי שליח דמכיר שמי חתימות הוה כשר והשתא משום דבא אחד מהשוק לסייעו בחתימת שני יפסל אע"ג דבקונטרס פי' התם דהיינו הא דפריך
ליה רב אשי מי איכא מידי דאילו מסיק איהו לכולי דיבורא כשר⁵ וכו' מ"מ אין סברא כלל שהיה רבא טועה צדק ונראה לידעתי לא מהני
אפילו לרצה עד שיאמר צפ"ג ונחתם משום דדייק טפי כדפירשנו והכי מפרש ר' משולם אטו כי אמרי ידענו שנים מעלמא שקיימו גט זה מי
לא מהימני והואיל ומהני בזה קיום דמהני בשאר שטרות⁶ אתי לאיחלופי⁷: **כיון דאילו אמרי ידענו בו.** וקושיא דאשה ובעל דבר לא חש
למתך דלא שכיח דמיימי גיטא וכו' מיימי עד כשר אתי לאיחלופי:

מאן האי תנא דבעי בתיבה לשמה ובעי חתימה לשמה. וא"ת למאי דמסקינן דרצה אית ליה דרצא¹ נוקי מתני' כרבי אלעזר והו' צפני
נכתב משום לשמה וצפני נחתם שאין עדים מצויין לקיימו ולתקן דכולה הך סוגיא וגם רב אשי² דלמר לקמן ר' יהודה היא
איירי למאי דס"ד מעיקרא וי"ל דרצה אף לפי המסקנא צפני חתימה לשמה וכו' לידענו לא מהני לפי המסקנא תיקשי רצה מ"ט
לא אמר כרצה וליכא למימר הא דלא מהני ידענו היינו משום איחלופי דהא כיון דלר' ריך צפני נכתב משום לשמה לא אתי לאיחלופי³:

משום עיגונא אקילו זה. להימניה לשליח: **האי קולא היא.** בתמיה:
דאי מוכרס מרי. למימר לשמה תו לא מני בעל לערער השתא אתי
ומערער ואוקי חד לצדדי חד: **כיון דאמר מר.** לקמן (דף קד: ט) **צפני**
כמה נוסנו. שליח זה לאשתו ואומר צפנייהם צפני נכתב צפני שנים
וכו': **מעיקרא מידק דייק.** השליח
כשמקבלו מיד הבעל ויודע ע"כ שצרכון
מגרשה ולא יבא ויערער עוד ואי נמי
עורר אינו נאמן דודאי דק צמילתא
שפיר: **נעשה נמי שחקרה עדותן**
צ"ד. דלא חייב איניש ליופוי: **אסי**
למיגוייה. דלא יאמר כולהו. ואמרינן
לקמן (סס) כל המשנה מנטבע שטבעו
חכמים צגיטין הולד ממור: **הא**
מתא. מיבות כגון צפני נכתב לשמה:
גיו. דזימנין דלא אמר אלף צפני
נכתב: **הא מפרסו.** כגון צפני
נכתב: **לא גיו.** וממילא שייטין ליה
אי נכתב לשמה ואמר אין אי נמי סתמא
(לשמה) קא מסהדי. ומיהו צפ"ג

צפני נחתם אלכרוה דכתיבה וחתמה
וענין לשמה וכיון דכל חד מילתא
צפני נפשה היא לא גיו: **הא** **דטעמא**
משום קיום הוא הוא צפני נכתב למה
לי: ורצה דיון הוא. דלא צעו למימר
נכתב: **אלף.** משום הכי אלכרוה:
דא"כ. דלא אמר נכתב: **אסי לאיחלופי**
נו. דמוכחא מילתא דלקיימי אתי
ומאן דהו' סבר כל שטרות נמי צדח
מקיימי אי אתי חד סהלא ואמר מכיר
אני כתב יד העדים: **הסס.** גבי
קיום שטרות יודעים אנו שזה כתב
העדים הוא דקאמרי: **הא צפני**
קאמר. ואלא קא מוכחא מילתא: **הא**
אשה מהימנא. אס היצאה גט
לחזירתה ואמרה צפ"ג מהימנא כדתנן
צפ"ב (לקמן דף קג:) אף הגשים שאינן
נאמנות לומר מת צעליהן כו': **צעל**
דבר. אותו שמוציא השטר והשטר
שלו: **הא צעל דבר מהימן.** האשה
עלמה מציאה את גיטה ממדה"י צבורת
שלימות כגון דלמר לה צעלה אל
מתגרשי בו אלף צב"ד וצלבד שתתא
ריכה לומר צפ"ג וצפני נחתם וכו'
צפ"ב (סס): **אטו הא כי אמר יודע**
אני מן לה מהימן. הואיל ולדידיה
טעמא משום קיומא הוא אי אמר יודע
אני צחתימת ידי העדים מי לא
מהימן דמה לי צפני מה לי יודע אני
וכיון דהכי הוא אי לאו דמלכרינן
נמי אכתיבה דמיהו היכר בין
גיטין לשטרות אתי לאיחלופי צקיום
שטרות דעלמא לקיימניהו צעד
אחד: מאן האי תנא. דממתינן:

א. היו לו שתי נשים
ושמרתיהן שרין. שבי"ח.
ב. בעי מסירה. שבי"ח.
ג. דאמר עדי החתימה
כתי אפי' גדולה לא מצי
לגרש. תוס' הר"ס.
ד. ולר' אלעזר בעינן
שיהא מוכיח לעדי מסירה
הו מיהו מגרש כמו לר'
בעי חתימה. דלקמן בפ'
הבא אהך מתני' דבי'
ששלחו ב' גיטין נותן
שתיהן לזו ושתיהן לזו
מוקי לה בפני דקאמרי
אלעזר דהא לא ידעי עדי
מסירה הבו מנייהו
מגרשה ואפי' שהשליח
אומר בעלה של זו עשני
שליח כיון דאין כגון
הוכחה לעדי מסירה. תוס'
הר"ס ועי' פ"ג הרשב"א
שכתי לישב דעת תוס'
אנפסי' שנים. ה. לא מצי
מתוך כך לבן של אבי
נוקח והמנו מלגשא.
ו. בחתימה.
אפי' בשנים. אלא בעינן
נמי חתימה לשמה ולהכי
לא מתני דיענו תוס'
הר"ס. ו. ולא חייש רבא
לשטמא דרייק תוס'
כשארמר שרואה. תוס'
הר"ס. ח. אבל בלשון
שמועיל למר. ולמר את'
מועיל. בהא לא איירי. תוס'
הר"ס. ט. ונאה דותן
לקמן בפני נכתב כלו
ובפני נחתם חזיו. פסול.
ואמר רבא עלה. שבי"ח.
י. מ"ט. אתי לאיחלופי
בקיום שטרות דעלמא,
וקא נפיק בני ריבנא
דממונא אפואר חד
סהדי.
יא. והשתא איכא חד
הבדיה. פסול. שבי"ח.
יב. כי אמר נמי עד אחד
בפני נחתם. תוס' הר"ס.
יג. בשאר שטרות. תוס'
הר"ס. יד. דאין עדים
מצויין לקיימו. תוס'
הר"ס. טו. דבתתא הוא
ודאי שפיר הוה ידע
מסקנא דשמעתא דרבה
מקא ליה דרבא ואמאי
דחיק.
טז. והשתא ניחא דכולה
אלף סוגיא שייכא למימר
אפי' לפי המסקנא
דשמעתין. תוס' הר"ס.

תוס' ד"ה האי כו' לא
שייך למפדך. לא זכיתי
לכתיב הריבא הקטנה
כיון דמסקינן על סנהל
דייקא דצעלה מת מילתא
לא שייך שיטא ולא אתי
לדיק חומרא ושליח הבעל
לר' דמסקינן דאשתא
אומר אתמ מ"מ שמה יבוא
בעל ויערער שפקר. וה'
יאר עיי':

מאן האי תנא דבעי בתיבה לשמה ובעי חתימה לשמה. וא"ת למאי דמסקינן דרצה אית ליה דרצא¹ נוקי מתני' כרבי אלעזר והו' צפני
נכתב משום לשמה וצפני נחתם שאין עדים מצויין לקיימו ולתקן דכולה הך סוגיא וגם רב אשי² דלמר לקמן ר' יהודה היא
איירי למאי דס"ד מעיקרא וי"ל דרצה אף לפי המסקנא צפני חתימה לשמה וכו' לידענו לא מהני לפי המסקנא תיקשי רצה מ"ט
לא אמר כרצה וליכא למימר הא דלא מהני ידענו היינו משום איחלופי דהא כיון דלר' ריך צפני נכתב משום לשמה לא אתי לאיחלופי³:

פסקי ר"ד
אולא כותיה: ולרבא דאמר
לפי שאין עדים מצויין
לקיימו ליבעי תרי מרי
דהוה אקיום שטרות
דעלמא: ע"א נאמן

גליון הש"ס

תוס' ד"ה האי כו' לא
שייך למפדך. לא זכיתי
לכתיב הריבא הקטנה
כיון דמסקינן על סנהל
דייקא דצעלה מת מילתא
לא שייך שיטא ולא אתי
לדיק חומרא ושליח הבעל
לר' דמסקינן דאשתא
אומר אתמ מ"מ שמה יבוא
בעל ויערער שפקר. וה'
יאר עיי':

מוסף תוספות

א. היו לו שתי נשים
ושמרתיהן שרין. שבי"ח.
ב. בעי מסירה. שבי"ח.
ג. דאמר עדי החתימה
כתי אפי' גדולה לא מצי
לגרש. תוס' הר"ס.
ד. ולר' אלעזר בעינן
שיהא מוכיח לעדי מסירה
הו מיהו מגרש כמו לר'
בעי חתימה. דלקמן בפ'
הבא אהך מתני' דבי'
ששלחו ב' גיטין נותן
שתיהן לזו ושתיהן לזו
מוקי לה בפני דקאמרי
אלעזר דהא לא ידעי עדי
מסירה הבו מנייהו
מגרשה ואפי' שהשליח
אומר בעלה של זו עשני
שליח כיון דאין כגון
הוכחה לעדי מסירה. תוס'
הר"ס ועי' פ"ג הרשב"א
שכתי לישב דעת תוס'
אנפסי' שנים. ה. לא מצי
מתוך כך לבן של אבי
נוקח והמנו מלגשא.
ו. בחתימה.
אפי' בשנים. אלא בעינן
נמי חתימה לשמה ולהכי
לא מתני דיענו תוס'
הר"ס. ו. ולא חייש רבא
לשטמא דרייק תוס'
כשארמר שרואה. תוס'
הר"ס. ח. אבל בלשון
שמועיל למר. ולמר את'
מועיל. בהא לא איירי. תוס'
הר"ס. ט. ונאה דותן
לקמן בפני נכתב כלו
ובפני נחתם חזיו. פסול.
ואמר רבא עלה. שבי"ח.
י. מ"ט. אתי לאיחלופי
בקיום שטרות דעלמא,
וקא נפיק בני ריבנא
דממונא אפואר חד
סהדי.
יא. והשתא איכא חד
הבדיה. פסול. שבי"ח.
יב. כי אמר נמי עד אחד
בפני נחתם. תוס' הר"ס.
יג. בשאר שטרות. תוס'
הר"ס. יד. דאין עדים
מצויין לקיימו. תוס'
הר"ס. טו. דבתתא הוא
ודאי שפיר הוה ידע
מסקנא דשמעתא דרבה
מקא ליה דרבא ואמאי
דחיק.
טז. והשתא ניחא דכולה
אלף סוגיא שייכא למימר
אפי' לפי המסקנא
דשמעתין. תוס' הר"ס.

פסקי ר"ד

אולא כותיה: ולרבא דאמר
לפי שאין עדים מצויין
לקיימו ליבעי תרי מרי
דהוה אקיום שטרות
דעלמא: ע"א נאמן